

УДК 364:[351.84:352.073

DOI <https://doi.org/10.32782/3041-1351/2024-2-3>

Гевчук Наталія Сергіївна

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри соціальної роботи,
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
hevchuk@kpnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-4067-0311

Вапняр Даша Василівна

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
sz1m24z.vapniar@kpnu.edu.ua
ORCID ID: 0009-0007-1739-6629

ОЦІНКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ІЗ ПОСТРАЖДАЛИМИ ВІД ВОЄННИХ ДІЙ В ОБ'ЄДНАНІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Вступ. У статті представлено оцінку соціальної роботи із постраждалими від воєнних дій на прикладі Маківської територіальної громади, Хмельницької області. Подано статистичні дані щодо кількості постраждалих від воєнних дій у регіонах, потреб респондентів. Проаналізовано Програму соціального захисту населення Маківської об'єднаної територіальної громади на період з 2021 по 2025 рік. Досліджено систему показників для оцінки ефективності соціального забезпечення постраждалих від воєнних дій в Маківській територіальній громаді. Проаналізовано критерії для оцінки ефективності соціального забезпечення постраждалих від воєнних дій в Маківській територіальній громаді. За результатами комплексної оцінки ефективності соціального забезпечення в Маківській територіальній громаді, Хмельницької області отримано 3,72 бали, що свідчить про середній рівень соціального забезпечення. Під час оцінки експертами встановлено проблемні аспекти, такі як недостатньо налагоджену систему психологічної підтримки, відсутність підтримки в сфері зайнятості та недоступність певних послуг. Дані аспекти враховано при подальшій роботі в територіальній громаді.

Мета. Здійснити оцінку соціальної роботи із постраждалими від воєнних дій на прикладі Маківської територіальної громади, Хмельницької області. Проаналізувати програму соціального захисту населення територіальної громади.

Результати. За результатами комплексної оцінки ми бачимо, що рівень соціального забезпечення постраждалих від воєнних дій в Маківській громаді, Хмельницької області, знаходиться на середньому рівні та потребує вдосконалення певних аспектів, як-от підтримка в сфері зайнятості та налагодження психологічної підтримки. Для оцінки ефективності соціального забезпечення постраждалих від воєнних дій використовувався метод експертних оцінок. Зокрема, авторами було розроблено систему показників для оцінки ефективності соціального забезпечення внутрішньо переміщених осіб.

Ключові слова: соціальна робота, постраждалі від воєнних дій, об'єднана територіальна громада, соціальне забезпечення.

Hevchuk Nataliia Serhiivna

PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Head of the Department of Social Work,
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University

Vapniar Dasha Vasylivna

Higher Education Student
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University

EVALUATION OF SOCIAL WORK WITH VICTIMS OF WAR IN AN AMALGAMATED TERRITORIAL COMMUNITY

Introduction. The article presents an assessment of social work with victims of hostilities on the example of Makiv territorial community, Khmelnytskyi region. The article presents statistical data on the number of victims of military operations in the regions and the needs of respondents. The Program of social protection of the population of the Makiv united territorial community for the period from 2021 to 2025 is analyzed. The system of indicators for evaluating the effectiveness of social security for victims of hostilities in the Makiv territorial community is studied. According to the results of the complex evaluation of the social security efficiency in the Makiv territorial community of the Khmelnytskyi region was received 3,72 points, which indicates the average level of the social security. During the evaluation the experts defined problem aspects, such as: insufficiently developed system of psychological support, lack of support in the sphere of employment and unavailability of certain services. The criteria for the assessing the effectiveness of social security for victims of hostilities in the Makiv territorial community are analyzed.

Objective. To evaluate social work with victims of hostilities on the example of the Makiv territorial community, Khmelnytskyi region.

Results. According to the results of a comprehensive assessment, we see that the level of social security of internally displaced persons in the Makiv community, Khmelnytskyi region, is at an average level and needs to be improved in certain aspects, such as support in the field of employment and the establishment of psychological support.

For the evaluation of the social security efficiency of the victims of militarian actions the assessment method was used. In particular, the authors developed the system of indicators for the assessing the effectiveness of social security for internally displaced persons was developed.

Key words: social work, victims of hostilities, amalgamated territorial community.

Вступ. В сучасному світі, коли конфлікти, природні катастрофи та інші складні обставини примушують мільйони людей переселятися всередині своїх країн, питання соціальної роботи з постраждалими від воєнних дій стає дедалі актуальнішим.

Війна в Україні призвела до значного масового внутрішнього переселення мешканців. Згідно з даними на 11 листопада 2023 року, кількість зареєстрованих постраждалих від воєнних дій осіб в Україні складає 4,9 мільйона. Це оцінюється як приблизно 13% від загальної чисельності населення країни [2].

Постраждалим від воєнних дій потрібна різноманітна допомога, включаючи житло, харчування, медичну допомогу, освіту та соціальні послуги. Одним із ключових аспектів цієї допомоги є соціально-психологічний супровід, який сприяє їх адаптації до нових умов, подоланню стресу та тривоги, а також відновленню соціальних зв'язків. Забезпечення ефективної взаємодії між громадськими організаціями та владою щодо соціально-психологічного супроводу даної категорії осіб є важливим завданням для України. Для того, щоб розпочати аналіз цієї взаємодії слід вивчити кількість та динаміку постраждалих від воєнних дій осіб. На рисунку 1 відображена кількість постраждалих від воєнних дій в Україні з початку повномасштабного вторгнення російської федерації.

Згідно з наданою інформацією, можна спостерігати раптове зростання кількості постраждалих від воєнних дій в Україні починаючи з березня 2022 року, коли росія розпочала повномасштабне вторгнення. Незважаючи на те, що регіони сходу країни продовжують залишатися лідерами за кількістю постраждалих від воєнних дій, за 2023 рік кількість постраждалих від воєнних дій в західних областях зросла вдвічі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблему організації соціального забезпечення постраждалих від воєнних дій в територіальній громаді досліджує значна кількість науковців: зокрема, Малоха І. М. розглядає проблеми сутності поняття «внутрішньо переміщені особи»: державна політика та регіональна практика; Сірант М. М. зосереджується у своїх дослідженнях на соціальній роботі щодо підтримки біженців; Стешенко В. М. присвячує свої праці попередженню злочинності мігрантів, біженців та шукачів притулку на території України.

Дослідник Кучер Г. М. розглядає соціальну роботу з вразливими категоріями населення в умовах територіальної громади. Науковиця Шубна О.В. окреслює новітні методи удосконалення системи надання соціальних послуг в Україні. Питання соціально-психологічного супроводу сімей зі статусом ВПО розглянуті у працях Голови Н. І.

Соціальну роботу з постраждалими від воєнних дій, а саме успішні практики співпраці державних і громадських організацій досліджують у своїх працях Лях Т., Бойко А., Харітонов А.

Мета і завдання статті. Метою статті є аналіз стану соціального забезпечення постраждалими від воєнних дій в Маківській територіальній громаді, Хмельницької області. Завданнями статті визначено: описати роль територіальних громад в організації соціального забезпечення постраждалих від воєнних дій; проаналізувати основні напрями соціальної роботи з постраждалими від воєнних дій особами в територіальних громадах; оцінити ефективність соціального забезпечення постраждалих від воєнних дій в Маківській територіальній громаді, Хмельницької області.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціальний захист населення визнається однією

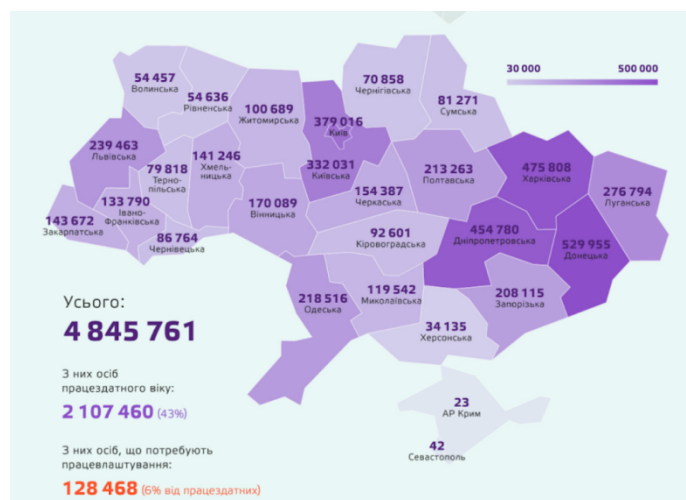

Рис. 1. Кількість постраждалих від воєнних дій за результатами дослідження ГО «Чесно» станом на грудень 2023 року [6]

з ключових функцій держави, що має надаватися постійно та на благо громадян, які стикаються з життєвими труднощами. Цей аспект об'єднує не лише матеріальний, але й соціальний добробут індивіда та його сім'ї, сприяє покращенню якості їхнього життя та забезпечує впевненість у майбутньому.

Розглянемо детальніше соціальну роботу в Маківській територіальній громаді, Хмельницької області. Маківська сільська рада Маківської сільської об'єднаної територіальної громади утворена в листопаді 2015 року відповідно до ЗУ «Про добровільне об'єднання територіальних громад» внаслідок об'єднання трьох сільських рад згідно рішення сесії від 23.11.2015 року [7].

Враховуючи це, а також делеговані державою повноваження місцевим органам самоврядування щодо встановлення місцевих соціальних гарантій, фінансування соціальних послуг та розробки програм соціального захисту різних категорій населення, Маківська сільська рада розробила *Програму соціального захисту населення Маківської об'єднаної територіальної громади на період з 2021 по 2025 рік* [10]. Цільовим завданням програми є здійснення соціального захисту населення в Маківській об'єднаній територіальній громаді шляхом надання додаткових гарантій, визначених законодавством, щодо соціального захисту конкретних категорій жителів громади.

Одним із ключових напрямів діяльності Маківської сільської ради на період до 2024 року було фінансування програми соціального захисту населення. Програма соціального захисту населення по

Маківській ОТГ на 2021-2025 роки включає такі обсяги фінансування (таблиця 1).

З поданої вище таблиці видно, що обсяг фінансування за роками не зростає, що свідчить про досить негативну тенденцію. Це означає, що з плином часу кошти, виділені на ці цілі, можуть стати недостатніми для покриття всіх необхідних потреб.

На даний момент у громаді проживає 679 осіб, з яких 59 дітей здобувають освіту у місцевих навчальних закладах. Маківська сільська рада активно взаємодіє з численними благодійними організаціями та фондами, серед яких "Рокада", "Руки друзів", "Право на захист", ЮНІСЕФ, КАРИТАС, Товариство Червоного Хреста, Міжнародна організація з міграції, ГО "Асоціація інноваційної та цифрової освіти".

У 2022 році також була затверджена Програма забезпечення перебування внутрішньо переміщених осіб на території Маківської сільської ради на 2023 рік. Програма визначає свою мету, завдання та конкретизує перелік основних напрямів і заходів, спрямованих на виконання стратегічних завдань. Вона також прогнозує обсяги фінансового забезпечення, враховуючи ресурсні потреби [8]. Крім того, на території громади діє програма компенсації витрат на надання пільгових послуг зв'язку для певних категорій громадян Маківської сільської ради протягом періоду з 2023 по 2025 рік (таблиця 2) [9].

Згідно з таблицею, обсяг фінансування виявився обмеженим, що недостатньо для покриття всіх потреб. Програма компенсації витрат на послуги зв'язку для специфічних категорій мешканців Маківської сільської ради на період з 2023 по 2025 роки

Таблиця 1

Обсяги фінансування Програми соціального захисту населення по Маківській ОТГ на 2021–2025 роки

Зміст заходів	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн				
	2021	2022	2023	2024	2025
Надання разової матеріальної допомоги громадянам, які опинилися в складних життєвих обставинах, в тому числі на лікування громадян (програми гемодіаліз, придбання глюкометрів, тест-смужок)	45,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Надання разової матеріальної допомоги таким категоріям населення: малозабезпечені сім'ї, особи з інвалідністю, багатодітні сім'ї, одинокі та багатодітні матері, особи похилого віку, які не здатні до самообслуговування та потребують постійної сторонньої допомоги, іншим категоріям населення, які опинилися в складних життєвих обставинах	45,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Надання разової матеріальної допомоги учасникам антитерористичної операції	90,0	90,0	90,0	90,0	90,0
Надання разової матеріальної допомоги на поховання померлих осіб	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Компенсація фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Придбання продуктових наборів для: учасників бойових дій ВВВ та прирівняних, ветеранів, учасників ЧАЕС, сім'ям/особам, які перебувають у складних життєвих обставинах	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0

Примітка: складено авторами за даними [10].

Таблиця 2

Фінансування Програми компенсації витрат на надання пільг з послуг зв'язку окремим категоріям громадян Маківської сільської ради на період з 2023 по 2025 роки

Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Сума, грн
Знижка на абонентську плату за користування телефоном	2023 рік	Маківська сільська рада, Хмельницька філія ПАТ «Укртелеком»	Сільський бюджет	650,0
Знижка на абонентську плату за користування телефоном	2024 рік	Маківська сільська рада, Хмельницька філія ПАТ «Укртелеком»	Сільський бюджет	1000,0
Знижка на абонентську плату за користування телефоном	2025 рік	Маківська сільська рада, Хмельницька філія ПАТ «Укртелеком»	Сільський бюджет	1000,0

Джерело: [9].

має на меті організацію відшкодування вартості цих послуг для осіб зі зниженим доходом, що проживають на даній території.

Маківська сільська рада активно взаємодіє з різноманітними благодійними організаціями та фондами. Наприклад, 20 квітня 2023 року благодійний фонд КАРИТАС надавав допомогу конкретним категоріям внутрішньо переміщених осіб у вигляді продуктових наборів та засобів для немовлят. Того ж дня, у приміщенні Маківської сільської ради, внутрішньо переміщеним особам із числа багатодітних сімей, які проживають у громаді, була надана гуманітарна допомога (засоби гігієни) від благодійного фонду "Рокада". Для постраждалих від воєнних дій осіб похилого віку у громаді також було організо-

вано допомогу за підтримки ТЧХУ та за фінансової підтримки Данського Червоного Хреста [11].

Для оцінки ефективності соціального забезпечення постраждалих від воєнних дій ми використовували метод експертних оцінок. Зокрема, розробили систему показників для оцінки ефективності соціального забезпечення внутрішньо переміщених осіб (рисунок 2).

Не всі показники можуть мати однакову вагу при складанні кінцевого результату, оскільки деякі з них можуть бути більш важливими або відображати ключові аспекти соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб (табл. 3).

Для більш детального розуміння кожного з обраних критеріїв для оцінки ефективності соціального

Доступність соціальних послуг в громаді
Ступінь соціальної інтеграції в громаду
Рівень психологічної підтримки
Ефективність управління програмами соціального забезпечення
Якість життя в громаді
Доступність освіти та навчальних закладів для дітей
Підтримка в сфері зайнятості
Рівень безробіття серед внутрішньо переміщених осіб

Рис. 2. Система показників для оцінки ефективності соціального забезпечення внутрішньо переміщених осіб в Маківській територіальній громаді

Таблиця 3

Вагові коефіцієнти системи показників

Показник	Значимість
1. Доступність соціальних послуг в громаді	0,17
2. Ступінь соціальної інтеграції в громаду	0,19
3. Рівень психологічної підтримки	0,10
4. Ефективність управління програмами соціального забезпечення	0,8
5. Якість життя в громаді	0,17
6. Доступність освіти та навчальних закладів для дітей	0,9
7. Підтримка в сфері зайнятості	0,09
8. Рівень безробіття серед внутрішньо переміщених осіб	0,11

забезпечення постраждалих від воєнних дій в Маківській територіальній громаді, ми створили таблицю з детальним описом та вимогами до оцінки кожного критерію (таблиця 4).

Після визначення критеріїв для оцінки ефективності соціального забезпечення постраждалих від воєнних дій в Маківській територіальній громаді, ми провели опитування 10 експертів, щоб з'ясувати їхню думку про кожний з цих критеріїв. Серед експертів були працівники Маківської сільської ради, представники соціально відповідального бізнесу, а також постраждалі від воєнних дій, які пережили подібні виклики та мають перший досвід у зіткненні з проблемами соціального забезпечення (таблиця 5).

Після отримання бальних оцінок від експертів ми перейшли до наступного етапу – математич-

них розрахунків, які передбачають переведення кожної з бальних оцінок експертів по кожному критерію (8 критеріїв) (табл. 5) у числовий показник, скоригований на вагу критерію (табл. 3) (табл. 6).

Висновки і пропозиції. Після аналізу всіх вказаних показників ми здійснили розрахунок кінцевої оцінки для кожного експерта, використовуючи сумування балів за кожним критерієм. Далі була розрахована комплексна оцінка, яка в результаті становила 3,72 з 5,0 можливих. Тобто, за результатами комплексної оцінки ми бачимо, що рівень соціального забезпечення постраждалих від воєнних дій в Маківській громаді знаходиться на середньому рівні та потребує вдосконалення певних аспектів, як-от підтримка в сфері зайнятості та налагодження психологічної підтримки.

Таблиця 4

Опис обраних критеріїв для оцінки ефективності соціального забезпечення постраждалих від воєнних дій в Маківській територіальній громаді

Критерій	Опис	Оцінка
1	2	3
1. Доступність соціальних послуг в громаді	Визначає, наскільки постраждалі від воєнних дій мають доступ до соціальних послуг.	1 – Мінімальна доступність, 5 – Максимальна
2. Ступінь соціальної інтеграції в громаду	Відображає рівень включення внутрішньо переміщених осіб у соціальне життя громади.	1 – Низький рівень інтеграції, 5 – Високий
3. Рівень психологічної підтримки	Враховує наявність програм та послуг з психологічної підтримки для постраждалих від воєнних дій.	1 – Мінімальний рівень підтримки, 5 – Максимальний
4. Ефективність управління програмами соціального забезпечення	Вимірює ефективність управління та використання бюджетних коштів на програми соціального забезпечення для постраждалих від воєнних дій.	1 – Низький рівень ефективності, 5 – Високий
5. Якість життя в громаді	Оцінює загальний рівень якості життя постраждалих від воєнних дій у громаді.	1 – Низька якість життя, 5 – Висока
6. Доступність освіти та навчальних закладів для дітей	Визначає, наскільки доступні освітні заклади та можливість отримання освіти для дітей, постраждалих від воєнних дій.	1 – Мінімальна доступність, 5 – Максимальна
7. Підтримка в сфері зайнятості	Оцінює наявність програм та послуг, спрямованих на підтримку зайнятості постраждалих від воєнних дій.	1 – Мінімальний рівень підтримки, 5 – Максимальний
8. Рівень безробіття серед постраждалих від воєнних дій	Визначає відсоток безробітних серед постраждалих від воєнних дій.	1 – Високий рівень безробіття, 5 – Низький

Таблиця 5

Оцінки експертів

Критерій	Оцінка експертів									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Доступність соціальних послуг в громаді	4	4	3	4	5	3	4	4	4	3
2. Ступінь соціальної інтеграції в громаду	3	4	3	3	3	4	4	3	4	4
3. Рівень психологічної підтримки	2	3	4	4	4	3	3	3	3	3
4. Ефективність управління програмами соціального забезпечення	3	4	4	3	3	4	3	4	4	4
5. Якість життя в громаді	4	4	4	5	5	3	4	3	3	5
6. Доступність освіти та навчальних закладів для дітей	3	3	4	4	4	3	3	4	4	3
7. Підтримка в сфері зайнятості	2	2	2	3	4	2	3	4	3	3
8. Рівень безробіття серед внутрішньо переміщених осіб	3	3	3	4	3	4	3	2	3	4

Таблиця 6

Результати експертної оцінки

Критерій	Оцінка експертів									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Доступність соціальних послуг в громаді	0,68	0,68	0,51	0,68	0,85	0,51	0,68	0,68	0,68	0,51
2. Ступінь соціальної інтеграції в громаду	0,57	0,76	0,57	0,57	0,57	0,76	0,76	0,57	0,76	0,76
3. Рівень психологічної підтримки	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
4. Ефективність управління програмами соціального забезпечення	0,24	0,32	0,32	0,24	0,24	0,32	0,24	0,32	0,32	0,32
5. Якість життя в громаді	0,68	0,68	0,68	0,85	0,85	0,51	0,68	0,51	0,51	0,85
6. Доступність освіти та навчальних закладів для дітей	0,27	0,27	0,36	0,36	0,36	0,27	0,27	0,36	0,36	0,27
7. Підтримка в сфері зайнятості	0,34	0,34	0,34	0,51	0,68	0,34	0,51	0,68	0,51	0,51
8. Рівень безробіття серед внутрішньо переміщених осіб	0,33	0,33	0,33	0,44	0,33	0,44	0,33	0,22	0,33	0,44

Отже, за результатами комплексної оцінки ефективності соціального забезпечення в Маківській територіальній громаді ми отримали 3,72 бали, що свідчить про середній рівень соціального забезпечення. Важливо зазначити, що під час оцінки експерти звер-

тали увагу на проблемні аспекти, такі як недостатньо налагоджену систему психологічної підтримки, відсутність підтримки в сфері зайнятості та недоступність певних послуг, тому варто врахувати ці аспекти при подальшій роботі в територіальних громадах.

Список літератури:

1. Внутрішньо переміщені особи. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Vnutrishno-peremishcheni-osobi.html>
2. Звіт Маківського сільського голови за 2022 рік. URL: <https://makivska-gromada.gov.ua/news/1677674606/>
3. Лях Т., Бойко А., Харітонов А. Соціальна робота з постраждалими від воєнних дій: успішні практики співпраці державних і громадських організацій. *Соціальна робота: реалії та перспективи: збірник наукових праць*. Всеукраїнська науково-практична конференція, присвячена 110 річчю Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, м. Полтава, 9–10 травня 2024 р. / за заг. ред. Н. О. Сайко, В.І. Березан. Полтава, 2024. 255 с.
4. Найбільше ВПО у східних областях і на Київщині – результати дослідження Руху ЧЕСНО. ЧЕСНО. URL: <https://www.chesno.org/post/5625/>
5. Про затвердження Регламенту Маківської сільської ради. Рішення № 11-25/2022 від 11 листопада 2022 року. URL: <https://makivska-gromada.gov.ua/reglament-17-02-51-04-02-2021/>
6. Про затвердження Програми забезпечення перебування внутрішньо переміщених осіб на території Маківської сільської ради на 2023 рік: Рішення Маківської сільської ради від 20.12.2022 року № 4-27/2022
7. Про затвердження Програми витрат на надання пільг з послуг зв'язку окремим категоріям громадян Маківської сільської ради на 2023–2025 роки. Рішення Маківської сільської ради від 20.12.2022 року № 3-27/2022
8. Про Програму соціального захисту населення по Маківській сільській раді на 2021-2025 роки. Рішення Маківської сільської ради від 29 квітня 2021 року № 4–6/2021
9. Шубна О.В., Новітні методи удосконалення системи надання соціальних послуг в Україні. 3, 2020. С. 213–221

References:

1. Vnutrishno peremishcheni osoby. Ministerstvo sotsialnoi polityky Ukrainy [Internally displaced persons. Ministry of Social Policy of Ukraine]. Retrieved from: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Vnutrishno-peremishcheni-osobi.html> [in Ukrainian]
2. Zvit Makivskoho silskoho holovy za 2022 rik. [Report of the Head of the Mkiv village council for 2022 year]. Retrieved from: <https://makivska-gromada.gov.ua/news/1677674606/> [in Ukrainian]
3. Liakh, T., Boiko, A., Kharitonov, & A. (2024). Sotsialna robota z postrazhdalymy vid voiennykh dii: uspishni praktyky spivpratsi derzhavnykh i hromadskykh orhanizatsii. [Social Work with Victims of Military Operations: Successful Practices of Cooperation between State and Non-Governmental Organizations Social Work: Realities and Prospects]. Poltava, 255 p. [in Ukrainian]
4. Naibilshe VPO u skhidnykh oblastiakh i na Kyivshchyni – rezultaty doslidzhennia Rukhu ChESNO. ChESNO. (2023). [The largest number of IDPs in the eastern regions and Kyiv region – results of the research conducted by the CHESNO Movement. CHESNO]. Retrieved from: <https://www.chesno.org/post/5625/> [in Ukrainian]
5. Pro zatverdzhenia Rehlementu Makivskoi silskoi rady. (2022). [On approval of the Rules of Procedure of Makivka Village Council]. Retrieved from: <https://makivska-gromada.gov.ua/reglament-17-02-51-04-02-2021/> [in Ukrainian]

6. Pro zatverdzhennia Prohramy zabezpechennia perebuvannia vnutrishno peremishchenykh osib na terytorii Makivskoi silskoi rady. (2022). [On approval of the Program to ensure the stay of internally displaced persons on the territory of Makiv village council]. [in Ukrainian]
7. Pro zatverdzhennia Prohramy vytrat na nadannia pilh z posluh zviazku okremym katehoriiam hromadian Makivskoi silskoi rady na 2023–2025 roky. (2022). [Approval of the Program of Expenditures for Provision of Telecommunication Services Benefits to Certain Categories of Citizens of Makiv Village Council for 2023–2025]. [in Ukrainian].
8. Pro Prohramu sotsialnoho zakhystu naselennia po Makivskii silskii radi na 2021–2025 roky. (2021). [On the Program of social protection of the population in Makiv village council for 2021–2025]. [in Ukrainian].
9. Shubna, O.V. (2020). Novitni metody udoskonalennia systemy nadannia sotsialnykh posluh v Ukraini [The latest methods of improving the system of social services in Ukraine]. [in Ukrainian].